

Sensorveiledning oppgave:

Oppgave 1) Gjør rede for ulike sosiologiske perspektiver på sosial klasse i samfunnet. Drøft sammenhengen mellom idrettsdeltakelse og sosial klasse.

Gjennomføring av oppgaven: Formålet med oppgaven er å få studentene til å forstå ulike sosiologiske perspektiver på sosial klasse i samfunnet, samt drøfte sammenhengen mellom idrettsdeltakelse og sosial klasse. Oppgaven kan deles inn i to deler: første del er å gjøre rede for ulike perspektiver på sosial klasse, og andre del er å drøfte sammenhengen mellom idrettsdeltakelse og sosial klasse.

For å besvare første del av oppgaven, bør studentene gjøre en grundig gjennomgang av ulike sosiologiske perspektiver på sosial klasse. Dette kan inkludere klassiske teorier som Marx sin klasseanalyse, Weber sin teori om sosial stratifisering og Bourdieu teori om kapitalformer. Studentene kan diskutere hvordan disse perspektivene forklarer sosiale forskjeller og ulikhet basert på klasse, og hvordan de ulike perspektivene ser på klasse som enten økonomisk, kulturell eller symbolsk.

En eller flere av følgende perspektiver bør nevnes:

1. Marxistisk perspektiv: Marxisme fokuserer på klassestrukturen og kapitalismens rolle i å skape og opprettholde sosial ulikhet. Ifølge marxismen er sosial klasse i samfunnet basert på forholdet til produksjonsmidlene, hvor kapitalister har makt over arbeiderne. Denne maktdynamikken fører til utbytting og økonomiske forskjeller mellom ulike klasser.
2. Weberiansk perspektiv: Webers perspektiv tar hensyn til både økonomisk kapital og andre faktorer som utdanning, yrke og livsstil. Weber delte samfunnet inn i tre hovedklasser: økonomisk overklasse, mellomklasse og arbeiderklasse. I tillegg til økonomiske faktorer så inkluderer også Weberiansk perspektiv sosial status, estetisk smak og kulturelle preferanser.
3. Funksjonalistisk perspektiv: Funksjonalistisk perspektiv ser på sosial klasse som en nødvendig funksjon i samfunnet. Ifølge funksjonalister sørger samfunnet for et hierarki basert på evner og bidrag til samfunnet. Dette hierarkiet sikrer effektivitet og samfunnsstabilitet, og belønner de som bidrar mest til samfunnet.
4. Sosial mobilitet: Sosial mobilitet påvirker også perspektivet på sosial klasse. Horisontal sosial mobilitet refererer til bevegelse innenfor samme sosiale klasse, mens vertikal sosial mobilitet refererer til bevegelse mellom forskjellige sosiale klasser.

I del to av oppgaven skal studentene drøfte sammenhengen mellom idrettsdeltakelse og sosial klasse. Her bør studentene diskutere hvordan sosial klasse kan påvirke tilgangen til og deltakelsen i idrettsaktiviteter. Eks. på temaer som kan diskuteres:

- Sosial klasse kan påvirke idrettsdeltakelse på flere måter. Først kan sosial klasse påvirke tilgangen til ressurser og mulighetene for å delta i idrett. Familiebakgrunn, økonomisk status og utdannelse kan alle ha innvirkning på tilgang til trening, utstyr og støtte fra foreldre eller samfunnet.

- Videre kan sosial klasse påvirke mulighetene til å delta i organiserte idrettsaktiviteter. Dyre medlemskap i sportsklubber og lag kan gjøre det vanskelig for lavinntektsfamilier å delta. I tillegg kan sosial klasse påvirke muligheten til å delta i skoleidrett, da noen skoler kan ha bedre tilbud og ressurser enn andre.
- Sosial klasse kan også påvirke deltakelsesmønsteret og valget av idrett. Høyere sosial klasse har ofte bedre muligheter til å velge og spesialisere seg i idretter som krever mer økonomiske ressurser, for eksempel golf eller ridning, mens lavere sosial klasse kan ha større deltakelse i tradisjonelle folkesporter.
- Det er også verdt å merke seg at sosial klasse kan påvirke den generelle holdningen og interessen for idrett. For eksempel kan høyere sosial klasse ha en tendens til å favorisere sportsgrener assosiert med deres sosiale gruppe, som polo eller seiling, mens lavere sosial klasse kan ha sterkere interesse for mer populære og tilgjengelige idretter som fotball eller basketball.
- Samlet sett viser forskningen at det er en sammenheng mellom idrettsdeltakelse og sosial klasse. Lavere sosial klasse kan oppleve mer begrensede muligheter for deltakelse i idrett og være mer begrenset til folkekulturelle idretter, mens høyere sosial klasse har mer ressurser og valgmuligheter for å delta i idrett. Dette kan videre bidra til å opprettholde sosial ulikhet og klasseforskjeller innen idretten.

Når det gjelder vurderingskriterier, bør studentene demonstrere en god forståelse av de ulike sosiologiske perspektivene på sosial klasse. De bør kunne presentere disse perspektivene på en klar og sammenhengende måte, og sammenligne og kontrastere dem på en kritisk måte. Videre bør studentene vise evne til å bruke relevant empirisk forskning og teori for å drøfte sammenhengen mellom idrettsdeltakelse og sosial klasse. En god besvarelse vil også vise evne til å reflektere over implikasjonene av funnene og trekke konklusjoner basert på analysen.

Oppgave 2) Gi et eksempel på hvordan begrepet om «heteronormativitet» kan anvendes til å belyse og drøfte problematikker i idrettens verden?

Gjennomføring av oppgaven: I denne oppgaven blir studentene bedt om å gi et eksempel på hvordan begrepet "heteronormativitet" kan anvendes til å belyse og drøfte problematikker i idrettens verden. Oppgaven krever at studentene har kunnskap om begrepet "heteronormativitet" og er i stand til å relatere det til idrettsmiljøet.

For å svare på oppgaven bør studentene starte med å gi en kort og tydelig definisjon av begrepet "heteronormativitet". De bør forklare hvordan heteronormativitet beskriver en antatt naturlig og normativ oppfatning av kjønn og seksualitet, der det oppfattes som normalt at folk er heterofile.

Videre bør studentene velge et konkret eksempel fra idrettens verden som illustrerer problematikk knyttet til heteronormativitet. De bør drøfte hvordan heteronormativitet kan bidra til å skape ekskluderende og diskriminerende miljøer i idretten, samt hvordan dette kan påvirke enkeltpersoner og samfunnet generelt.

Studentene bør også kunne drøfte mulige konsekvenser av å utfordre eller avvike fra heteronormative normer i idretten. De bør vurdere hvordan idrettsmiljøet kan påvirke og påvirkes av endringer i synet på kjønn og seksualitet.

Når oppgaven skal vurderes, er det viktig å vurdere studentenes forståelse av begrepet "heteronormativitet" og deres evne til å knytte det til relevante problemstillinger i idretten. Det er også viktig at studentene evner å drøfte og analysere problematikken på en grundig og reflektert måte.

Oppgave 3) Gjør rede for ulike perspektiver på idrett som sosialiseringsarena. Drøft sentrale aspekter ved tilrettelegging av idrett for barn og unge.

Gjennomføring av oppgaven: Studenten skal først gjøre rede for ulike perspektiver på idrett som sosialiseringsarena. Perspektivene kan inkludere funksjonalistisk, konfliktperspektiv, symbolsk interaksjonistisk og fenomenologisk perspektiv. Studenten skal forklare hva hvert av disse perspektivene innebærer, og hvordan de kan brukes til å forstå idretten som en arena for sosialisering.

Deretter skal eleven drøfte sentrale aspekter ved tilrettelegging av idrett for barn og unge. Drøftingen skal ta hensyn til faktorer som kjønn, sosial bakgrunn, funksjonsnedsettelse og mangfold. Eleven skal reflektere over hvordan idrett kan bidra til at barn og unge utvikler seg sosialt og fysisk, og hvordan ulike tilretteleggingstiltak kan bidra til å inkludere alle barn og ungdommer i idrettsaktiviteter. Studentens drøfting skal være kritisk og begrunnet.

- Besvarelsen bør inkludere hva sosialisering betyr i sosiologisk sammenheng.
- Drøft deretter ulike sosiologiske perspektiver på idrett som sosialiseringsarena. Eksempler på perspektiver kan være funksjonalistisk, konflikt-teoretisk og symbol interaksjonistisk perspektiv. Studenten bør presentere de ulike perspektivene og diskutere hvordan idrett kan bidra til sosialisering basert på hver av disse teoriene.
- Besvarelsen bør inkludere betydningen av idrett for barn og unges sosialisering og utvikling.
- Drøft deretter ulike sentrale aspekter ved tilrettelegging av idrett for barn og unge. Dette kan inkludere faktorer som inkludering, tilgang til idrettsaktiviteter, organisering av trening og konkurranser, økonomiske forhold og kjønnsperspektiver. Studenten bør presentere og diskutere ulike perspektiver på disse aspektene basert på relevant teori og forskning.
- Drøft eventuelle implikasjoner og utfordringer knyttet til tilrettelegging av idrett for barn og unge
- Oppsummer de viktigste funnene og poengene som er presentert i besvarelsen.
- Avslutt besvarelsen med en konklusjon som oppsummerer hovedfunnene og gir en avsluttende vurdering av temaet.

Oppgave 4) Gjør rede for og drøft begrepet grønnvasking og diskuter idrettens praksiser (eks. organisering, konkurranseomfang og utstyr) i lys av klimautfordringene vi står ovenfor.

Gjennomføring av oppgaven: Oppgaven ber om en redegjørelse og drøfting av begrepet grønnvasking som blant annet problematiseres i boka «Idrettssosiologi» (Hjelseth, m.fl., 2024) i lys av klimautfordringene vi står ovenfor.

- Kandidaten skal forklare hva grønnvasking er og hvordan det er problematisert i boken "Idrettssosiologi" av Hjelseth, Friis Thing og Tjørndal. Definisjonen bør være klar og nøyaktig, i tillegg bør studenten fremvise kritisk refleksjon i forhold til idrettens praksiser.
- Kandidaten skal drøfte hvordan ulike aspekter av idretten, som organisering, konkurranseomfang og utstyr, kan ses i sammenheng med dagens klimautfordringer. Kandidaten bør klarer å knytte disse elementene sammen på en meningsfull måte.
- Kandidaten skal vurdere og kritisk reflektere over problemstillingen. Argumentene som presenteres bør være velbegrunnede og balansert, og også kunne reflektere begrensningene i egen argumentasjon.
- Besvarelsen skal være godt strukturert, med en klar innledning, hoveddel og konklusjon. Argumentene skal være logisk organisert og fremstilt på en måte som er lett å følge. Sensor vil se etter god skriftlig kommunikasjon, inkludert korrekt grammatikk, stavemåte og tegnsetting.

Det kan også være hensiktsmessig å inkludere en avslutning som oppsummerer de viktigste poengene i drøftingen og eventuelt gi noen avsluttende synspunkter basert på det som er trukket frem av poenger i besvarelsen.